

## СТАНОВИЩЕ

от проф. дбн Бойко Б. Георгиев, ИБЕИ-БАН, относно дисертация за придобиване на ОНС „Доктор“ на Веселка Каменова Цавкова, докторант на самостоятелна подготовка, на тема „Състав и динамика на зоопланктона в езерото Сребърна при различен хидрологичен режим на р. Дунав“

Веселка Цавкова е придобила образователна степен „Магистър“ в катедра „Обща и приложна хидробиология“ на СУ през 1991 г., когато защитава дипломна работа на тема „Разпределение на фитопланктона на язовир Искър“. От 1996 г. е хидробиолог в Екологична станция „Сребърна“ към ЦЛОЕ-БАН. Цялата ѝ по-нататъшна изследователска кариера е свързана с Централната лаборатория по обща екология и Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН. От юни 2016 г. е докторант на самостоятелна подготовка по програмата „Хидробиология“. Отчислена е с право на защита през 2019 г. От 1996 г. г-жа Цавкова участва в редица проекти на института, като е един от основните изследователи в областта на зоопланктологията, с отчетлив акцент върху изучаването на крайречните езера и най-вече езерото Сребърна. Има многостранна подготовка на хидробиолог, владеещ разнообразни методи за анализ, като е навлязла в дълбочина в изучаването на видовия състав на планктонните ракообразни и ротатории. Във връзка с изложеното смятам, че повишаването на квалификацията ѝ по пътя на докторантурата на самостоятелна подготовка е напълно естествена и логична следваща стъпка в професионалното развитие на г-жа Цавкова.

Целта и задачите са в съответствие с основната линия на професионалното развитие на В. Цавкова. Целта е да се опишат и анализират съставът и структурата на зоопланктона в ез. Сребърна и тяхната динамика под влияние на различни фактори на средата. Извършени са изследвания по три задачи, произтичащи от целта. Те са с голяма значимост – както за разбирането, управлението и прогнозирането на процесите в езерната екосистема, така и за надграждане на професионалната квалификация на докторанта. Тези задачи са:

- Определяне на таксономичния състав на организмите, изграждащи зоопланктонното съобщество в езерото
- Описание на структурата на зоопланктонното съобщество и проследяване на измененията в числеността и биомасата на различните таксономични и екологични групи в пространствен и времеви аспект
- Разкриване на зависимостта на измененията в състава, структурата и обилието на зоопланктонното съобщество в зависимост от съответните фактори на средата – водно ниво, заливен режим, физични и химични параметри на водното тяло, динамика на фитопланктонното съобщество, обилие на висшата водна растителност, състояние на популациите на потенциалните консументи.

Изпълнението на тези задачи обхващат разработката на материали от периода от 1999 до 2011 год. То е извършено с широк набор от методи. Характеризираните

физични и химични показатели на водата включват температура, рН, електропроводимост, разтворен кислород, прозрачност и максимална дълбочина. На пунктовете за пробонабиране от целия воден стълб са събрани проби, на които са измерени хлорофил и хидрохимични показатели. Авторката е извършила лабораторната обработка на зоопланктонните проби, тяхното таксономично определяне и количествен анализ. Участвала е в интерпретацията на резултатите от гледна точка на тяхната индикативна стойност за състоянието на езерната екосистема.

Основни научни приноси на дисертацията са безспорни. Направено е най-пълното описание на зоопланктона в ез. Сребърна, като са анализирани таксономичният състав, структура и основни количествени характеристики на съобществото. Установени са основните етапи в развитието му след възстановяването на връзката между езерото и р. Дунав. Установени са динамични комплекси в структурата на съобществата от ротифери и ракообразни в състава на зоопланктона. Проследени са сезонната и годишната динамики на състава и количествените показатели на зоопланктона в различни местообитания в границите на влажната зона. Установена е ролята на заливния режим като основен фактор, влияещ върху динамиката на състава и количествените характеристики на зоопланктона.

Веселка Цавкова е съавтор на шест научни публикации, в които са отразени изследванията, включени в дисертационния труд – една статия в международно българско списание с импакт фактор, две глави от книга, една статия в чуждестранно списание без импакт фактор и два доклада в пълен текст в сборници от международни научни конференции.

Досега публикациите по дисертацията са цитирани 19 пъти, което несъмнено показва интереса на научната общност към извършваните от нея изследвания.

В заключение, Веселка Цавкова има дълга практика на изследовател – хидробиолог, запознал в детайли с особеностите на екосистемите на крайречните езера и най-вече на езерото Сребърна. В хода на докторантурата е показала, че има много добра методична и теоретична подготовка. Представените приноси, както научни, така и приложни, показват, се в хода на нейната дългогодишна работа и най-вече при изпълнението на докторантурата, г-жа Цавкова е постигнала високо равнище на научна компетентност и ерудиция. Проведените изследвания са приносни и добре познати в научната общност.

Считам, че са налице всички основания да бъде присъдена научната и образователна степен „доктор“ на Веселка Каменова Цавкова.

15 юни 2023 г.

Подпис:

(проф. дбн Бойко Б. Георгиев)